

POSUDOK ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Téma: Technika a technológie v hudobnom vzdelávaní - východiská, stav, perspektívy

Typ záverečnej práce: Habilitačná práca

Autor: Mgr. Pavol Brezina, PhD.

Oponent: prof. PhDr. Pavol Smolik, ArtD.

P.č.	Kritériá hodnotenia záverečnej práce
1.	<p>Písomné hodnotenie habilitačnej práce</p> <p>Keď som dostal do rúk prácu doktora Pavla Brezina s názvom "Technika, technológie v hudobnom vzdelávaní, východiská, stav, perspektívy", ocenil som rozumné spojenie pisateľových okruhov záujmu, ktoré táto téma sľubovala. Brezina sa totiž popri viacročnej pedagogickej práci orientuje na akustiku a na zvukové technológie. Pokiaľ teda dnes predkladá štúdiu o vzájomnom presahu týchto dvoch oblastí a navyše v teréne, ktorý na Slovensku stále nemá dostatočné zázemie, je to prísľubom nielen zaujímavých podnetov do debaty. Prácu autor nasmeroval ako text prinášajúci nový koncept predmetu s názvom Hudba a počítač (tento je už aktuálne akreditovaný pre hudobný odbor základných umeleckých škôl) so stanovením jeho nových učebných plánov a učebných osnov.</p> <p>V prvej časti práce popisuje počiatky vývoja technológií zvukového záznamu. Začína víziou, ktorú načrtol v prvej tretine sedemnásteho storočia Francis Bacon a ktorá sa neskôr postupne naplňovala v diele ďalších autorov. V tejto kapitole sa autor zmieňuje o odstupe niekoľkých desaťročí medzi vydaním Baconovej knihy Nová Atlantída v roku 1627 a medzi účinkovaním Thomasa Alvu Edisona, žijúceho v rokoch 1847 – 1931. Šťastnejšie a jasnejšie by bolo hovoriť o rozpätí dva a pol storočia.</p> <p>Autor ďalej popisuje históriu fonografu – ako sa zdokonaľoval a ako sa jeho používanie stávalo širšie prístupným a ako neskôr vznikol Berlinerov gramofón. Ďalej pojednáva o fonografe v hudobnom vzdelávaní, pričom sa obmedzuje na staršiu prax v USA, kde sa spočiatku spomenuté vynálezy najviac uplatnili, venuje sa vzdelávaniu v domácnostiach i na školách, odvolávajúc sa na relevantné zdroje. Pokračuje textom o prvých rozhlasových vysielaniach s edukačným obsahom (1921) a o hudobne orientovaných vzdelávacích reláciách pre žiakov základných škôl. V tejto súvislosti spomína aj vysielania BBC a pokračuje s ďalšími európskymi krajinami – Nemeckom a Československom, ktoré v tomto smere vyvíjali zaujímavé aktivity: v Nemecku zdôrazňuje skladateľskú tvorbu špeciálne orientovanú na vzdelávacie účely – a v Československu vysielanie pražského rádia, v štruktúre ktorého malo svoje miesto aj vzdelávanie. Tento historický exkurz, ktorému sa autor venuje v prvej, pomerne rozsiahlej časti práce, spomínam preto, že nie je len formálne splnenou povinnosťou pisateľa vedeckej práce – ale v istých ohľadoch inšpiráciou pre nadviazanie kontinuity v danej oblasti.</p> <p>Od týchto poznatkov sa autor logicky dostáva k východiskám formovania teórie pedagogiky zvukovej tvorby. Upozorňuje na to, že ak sa spočiatku nejaké vzdelávacie aktivity v tomto smere uskutočňovali, zamerané boli na schopnosť ovládať technické zariadenia – a ako prelom k novému vnímaniu tejto problematiky uvádza názor Arnolda Schönberga, ktorý od absolventov štúdia zvukovej tvorby očakával okrem technických zručností aj vedomosti z oblasti hudby, akustiky, ale aj jasne artikulovaný názor na hudobnú a zvukovú úroveň realizovaných nahrávok. V nadväznosti na to v kapitole o zvukovej tvorbe ako obsahu predmetu Hudba a počítač autor správne zdôrazňuje význam potenciálu modernejších (digitálnych) foriem zmieňovaných technológií v procese aktivizácie a tvorivého myslenia žiakov. Informačno-komunikačné technológie vníma ako nepriamu podporu rozvoja schopností, zručností a nadobúdania vedomostí (pri sluchovej analýze, výučbe hudobnej teórie, organológie, dejín hudby a podobne), ale v rovnakej miere i ako podporu priamu v oblasti tvorivého myslenia (zvuková tvorba, elektroakustická kompozícia, práca so</p>

zvukom). Konštatuje, že rozvíjaniu tejto sféry sa na Slovensku spomedzi 386 základných umeleckých škôl reálne venuje len päť alebo šesť. Tu by ma zaujímalo akým spôsobom k tomuto alarmujúcemu číslu dospel. Pre potreby práce by bolo iste osožné, keby autor venoval istý priestor popísaniu výučby na školách, kde tento predmet funguje.

Vo výskumnej časti sa autor orientuje na najfrekventovanejšie existujúce publikácie zamerané na spracovanie a úpravu zvukového záznamu a za cieľ si volí „charakterizovať skúmané publikácie a zistiť frekventovanosť vybraných hudobných a zvukovo-technických termínov v nich obsiahnutých“. Stanovenie takto formulovaného cieľa považujem za šťastné, pretože automaticky vytvára predpoklad, že autor pomerne jednoduchým spôsobom získa sumár ťažiskových pojmov (teda ťažiskových z pohľadu radu renomovaných autorov) ako konštrukciu pre vybudovanie vlastného konceptu predmetu Hudba a počítač v podmienkach nášho školstva. Nepostrehol som však jasnejšie vysvetlenie, na základe akého kľúča si autor vybral práve tie publikácie, ktoré v práci uvádza.

Po preskúmaní týchto textov a vyvodení záverov v zmysle stanoveného cieľa autor opiera svoj výskum paralelne aj o druhú faktografickú líniu, keď verifikuje a rozširuje naznačené smerovania, ktorými by sa „oživenie“ predmetu Hudba a počítač mohli uberať, z pohľadu obsahových konceptov organológie, hudobnej teórie, sluchovej analýzy a rad ďalších odborov. Zvolenie takéhoto prístupu vnímam ako druhý metodologicky šťastný krok, keďže paralelný prístup k problematike z pohľadu existujúcich textov k danej téme a v nich sa vyskytujúcich termínov (kvantitatívne hľadisko) i z pohľadu uvedených obsahových konceptov (kvalitatívne hľadisko) prináša istú záruku, že oba pohľady nielenže budú fungovať komplementárne a tak vytvoria kompaktnější názor na problematiku, ale zároveň vytvoria istý kontrolný mechanizmus o správnosti hodnotení a úsudkov v paralelnej línii.

Za určitý problém však považujem výstup z hodnotenia najfrekventovanejších termínov zo známych metodických príručiek. Hoci sa nimi autor pozorne zaoberal a evidentne ich dobre pozná, výsledok z ich porovnania (v tabuľke na strane 117), ktorý hodnotí len pomer frekvencie hudobných termínov a zvukovo-technických termínov v týchto publikáciách, je – s ohľadom na sľubnú a obsažnú kapitolu o týchto metodických príručkách – príliš plochý a málovravný.

Autorova znalosť problematiky a kreatívny prístup k nej sa však prejavili pri návrhu nového učebného plánu predmetu Hudba a počítač, ktorý so vzácnou vyváženosťou vníma potreby odbornej prípravy žiakov v oboch oblastiach – teda technickej i hudobnej.

V závere pomenúva dvojaký problém v súčasnom stave výučby predmetu Hudba a počítač – nedostatočnú prípravu učiteľov a nesprávne nastavené učebné plány a osnovy predmetu (tu kritizuje práve príliš veľký dôraz na problematiku technológií – a primárny na oblasť kreativity). Ako jedno z dominantných – a zaujímavých – zistení uvádza, že „kvantitatívne pozorovanie frekventovanosti zvukovo-technickej a hudobnej terminológie (v sledovaných príručkách) hovorí jasne v prospech technológií, ale z kvalitatívneho spracovania hudobných konceptov vyplýva úzka prepojenosť zvukovo-technickej a hudobnej oblasti vzdelávania.“ Za rozhodujúci prínos práce Mgr. Pavla Brezinu, PhD. považujem skutočnosť, že pohľad na vzťah hudby a počítačových technológií vzdŕaľuje od zjednodušujúcich technokratických výkladov témy a približuje ich k sofistikovanej debate o potrebe solídneho vzdelania učiteľov predmetu Hudba a počítač v oboch týchto sférach. Správne pritom zdôrazňuje nástojčivú potrebu syntézy technickej a kreatívnej stránky ako východiska – i cieľa výučby.

Po úspešnej obhajobe odporúčam doktorovi Pavlovi Brezinovi udeliť titul docent.

Záverečnú prácu hodnotím: **PR-r - prospel/a**

Nitra 29.09.2017

Podpis: _____